

İnkılaplar — Deneme

KPSS AI Coach · 21.09.2026 · 5 soru

1. I. Halk Fırkası, Mustafa Kemal tarafından 9 Eylül 1923'te kurulmuştur. II. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 17 Kasım 1924'te kurulmuştur. III. Serbest Cumhuriyet Fırkası, Ali Fethi Okyar tarafından 12 Ağustos 1930'da kurulmuştur. Yukarıdaki gelişmelerden hangileri Cumhuriyet döneminin erken çok partili hayat denemeleriyle ilişkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2. Cumhuriyet'in ilanından sonra kurulan ilk muhalefet partisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halk Fırkası
- B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
- C) Serbest Cumhuriyet Fırkası
- D) Ahrar Fırkası
- E) Osmanlı Demokrat Fırkası

3. 1916'da Muş ve Bitlis'in kurtarılmasında görev alan ve bu süreçte adından söz ettiren komutan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mustafa Kemal
- B) İsmet İnönü
- C) Rauf Orbay
- D) Ali Fuat Cebesoy
- E) Cevat Çobanlı

4. 1927'de Atatürk'ün 1919'dan bu döneme kadar olan Kurtuluş sürecini anlattığı "Nutuk" adlı eseri yayımlanmış; aynı yıl 1924 Anayasası'na Atatürk İlkeleri'nin anayasal güvenceye bağlanması için bir kanun çıkarılmıştır. Buna göre bu iki gelişmenin aşağıdakilerden hangisine işaret ettiği söylenebilir?

- A) Cumhuriyet yönetiminin ideolojik temellerinin hukuk ve tarih aracılığıyla pekiştirilmeye çalışılması
- B) Saltanatın kaldırılmasının yasal yollarla kesin hale getirilmesi
- C) Padişahın meclisi feshetme yetkisinin tamamen ortadan kaldırılması
- D) Yasaklı siyasi partilere karşı alınan ceza tedbirlerinin anayasaya eklenmesi
- E) Seçim sisteminin doğrudan demokrasi tabanına alınması

5. Mustafa Kemal, 1915 yılında Çanakkale Savaşı'nda Arıburnu ve Conkbayırı'ndaki başarılarıyla askeri ün kazanmış; bu zaferden yedi yıl sonra ise Sakarya Meydan Muharebesi'nde elde ettiği başarı nedeniyle Gazi unvanı ve Mareşallik rütbesi verilmiştir. Buna göre bu iki hadise arasında Mustafa Kemal'in askeri konumunda meydana gelen gelişme aşağıdakilerden hangisi olarak değerlendirilebilir?

- A)** Başarılı bir mevzi savunmasından, stratejik bir taarruz operasyonunun başarısına yükselmesidir.
- B)** Cephe komutanı olarak görevlendirilmesinden, Başkomutanı Umumî olarak atanmasına geçişidir.
- C)** Tabur düzeyinde bir operasyondan ordular arası tüm harekâtın yönetiminde sorumlu olmasına geçişidir.
- D)** Tek bir savaş bölgesindeki başarısından, ülke savunmasının tamamında belirleyici rol oynamasına yükselmesidir.
- E)** Alaylar düzeyinde komutanlık görevinden, bir kışlak komutanı olarak atanmasına terfidir.

Cevap Anahtarı

1. D

2. B

3. A

4. A

5. D

Çözümler

- 1.** Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası, Cumhuriyet dönemindeki çok partili hayat denemeleriyle ilgilidir. Halk Fırkası ise iktidar partisi niteliği taşıdığı için bu kapsamda değerlendirilmez; bu nedenle I numaralı yargı elenir. En güçlü çeldirici I ve II seçeneğidir; ancak I, muhalefet denemesi değildir.
- 2.** Doğru cevap B'dir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 17 Kasım 1924'te kurulan ilk muhalefet partisidir. En güçlü çeldirici C'dir; ancak Serbest Cumhuriyet Fırkası 1930'da kurulmuştur ve ilk muhalefet partisi değildir.
- 3.** Kaynakta 1916'da Muş ve Bitlis'in kurtarılmasında görev alan komutan olarak Mustafa Kemal verilmektedir. En güçlü çeldirici Ali Fuat Cebesoy'dur; Millî Mücadele'de önemli bir isim olsa da bu görev ona ait değildir.
- 4.** Kurulum iki 1927 olayını birleştirir: (1) Nutuk'un yayımlanması — tarihi anlatı ve ideolojik temel, (2) Atatürk İlkeleri'nin anayasaya eklenmesi — hukuki pekiştirme. Doğru cevap bu ikisinin ortak işletim mantığını bulur: yeni devletin düşünsel ve hukuki altyapısını kalıcı kılmak. B yanlış çünkü saltanatın kaldırılması 1 Kasım 1922'de gerçekleşmiş ve 1927'de tekrar güvence aranmasının sebebi değildir. C ve D şıkları, 1927'ye ait somut bir yasama atağını ima ederler ki, kurulumdaki veri bunu doğrulamaz. E, seçim sistemi değişikliğini iddia eder ancak Nutuk ve Atatürk İlkeleri bu yana aracı değildir. Çeldirici tuzak: başka dönem çözümleri (1922 saltanat kaldırılması) cevap olarak sunulmuştur.
- 5.** Mustafa Kemal 1915'te Çanakkale'de (Arıburnu ve Conkbayırı) taktiksel başarı elde etmiş, bölgesel bir komutan olarak tanınmıştır. Sakarya Meydan Muharebesi'nde (1921) elde ettiği zafer, Kurtuluş Savaşı'nın kaderini belirleyen stratejik önem taşıdığından, Gazi ünvanı ve Mareşallik rütbesiyle bu gelişim somutlaştırılmıştır. Kök, doğru cevabın ('ülke savunması', 'belirleyici rol') sözcüklerini içermez — çıkarım gereklidir. En güçlü çeldirici B, gerçek bir görevlendirilme (Başkomutanlık) içerse de, bu pozisyon savaş sonrasıdır, karıştırıcı nitelik taşır. C ve E teknik olarak yanlış (tabur/alay kayması). A, semantik açıdan çekici ama Arıburnu savunma değil, saldırı operasyonuydu.